

РАЗВОЈ НА ДИГИТАЛНАТА ПИСМЕНОСТ И ДИГИТАЛНИ ВЕШТИНИ КАЈ УЧЕНИЦИТЕ РОМИ

Наставна програма за втор и трет период на образование во основно училиште

Име на проектот: Развивање на дигитални компетенции кај учениците Роми“

Број на проектот	2020-1-SI01-KA226-SCH-093610
Вид на проект	Erasmus+ Училишно образование
Број на предмет	KA2-SE-219/20
Почеток на проектот	1.3.2021
Времетраење	24 месеци

**Co-funded by
the European Union**

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

Содржина

1 ДЕФИНИЦИЈА НА ПРОБЛЕМОТ	1
2 ОПШТИ ЦЕЛИ.....	2
3 СТРУКТУРА НА ПРЕДМЕТОТ	3
4 ОПЕРАТИВНИ ЦЕЛИ И СОДРЖИНА	3
5 СТАНДАРДИ НА ЗНАЕЊЕ.....	7
6 ДИДАКТИЧКИ ПРЕПОРАКИ	11
6. 1 РЕАЛИЗАЦИЈА НА ЦЕЛИТЕ НА ПРЕДМЕТОТ	11
6. 3 ИНТЕРНИ ВРСКИ	12

1 ДЕФИНИЦИЈА НА ПРОБЛЕМОТ

Пандемијата „Ковид-19“ ги ограничи можностите за директна врска меѓу луѓето и имаше силно влијание врз традиционалното спроведување на образованието, и постави нови предизвици за воспитувачите, бидејќи наставата преку ноќ се пресели од училиниците во дигитална средина, што никој, а не наставниците а учениците не биле целосно подготвени. Најголеми проблеми со ненадејната транзиција кон учење на далечина имаа основците, кои имаа најмалку развиени дигитални компетенции од сите поединци во училиштето, а во многу случаи дури и нивните родители не можеа да им помогнат во учењето на далечина поради слабо развиените дигитални компетенции.

Токму пандемијата „Ковид-19“ покажа дека во денешното општество повеќе не можеме да функционираме непречено без развиена дигитална писменост и дигитални вештини, бидејќи овие вториве се вклучени во сите области од нашиот живот, поточно од почетокот на образованието па наваму. За да бидеме успешни во денешното општество, треба да го разбереме и функционирањето на ИКТ и процесите и концептите на кои се заснова оваа технологија. Развиените дигитални вештини и дигиталната писменост се основа за успешно и инклузивно учење, а во исто време значат непречена интеграција во пошироката општествена заедница. Лаптопите, паметните телефони, таблетите и другите преносни дигитални уреди станаа лесно достапни и честопати неопходни за употреба од речиси сите луѓе. Како резултат на тоа, информатичката и комуникациската технологија (ИКТ) и нејзината употреба сега се составен дел од модерниот живот. Имајќи предвид дека училишниот систем е тесно поврзан со општите општествени промени, дигиталната трансформација на општеството бара итна имплементација на ИКТ во образованието од гледна точка на развојот на дигиталните компетенции на учениците и новите стратегии за настава и учење со користење на дигитални алатки.

Начинот на работа по предметот поттикнува креативност, соработка и посебен начин на размислување и делување. Знаењата стекнати од учениците на овој предмет се преносливи и применливи во сите области на човековата активност.

Тие, исто така, ќе имаат корист за учениците по други предмети и во подоцнежниот живот. Дигиталната писменост е дел од европската референтна рамка од 8 клучни компетенции и денес е класифицирана како основна писменост заедно со јазичните вештини на мајчиниот јазик и математичките вештини.

2 ОПШТИ ЦЕЛИ

За предметот, учениците:

- надградба на основни познавања за дигитални уреди со акцент на десктоп компјутер и неговите основни делови, лаптоп, таблет и мобилен телефон,
- тие знаат поединечни делови од лаптоп компјутер и нивната корисност,
- да го надградат своето знаење за користењето на интернетот и неговите можности со акцент на е-бонтон,
- да го подобраат своето знаење за сурфање на Интернет и да научат да разликуваат веродостојни од несигурни извори и важноста на клучните зборови при пребарување на информации,
- разбирање на концептот на авторско право при користење на интернет ресурси,
- дознајте за корисноста на е-поштата и нејзините предности, а во исто време научете да додавате прилози и фотографии на пораките на е-пошта, знаете како да препраќате е-пошта до нови примачи,
- запознајте ја програмата за креирање текстови (Word) и опциите што ги нуди, со акцент на креирање и уредување текстови,
- запознајте ја програмата за PowerPoint презентации и научете самостојно да подготвувате презентација,
- учат за концептот и функцијата на онлајн часовите и онлајн училниците, кои се користат за следење на учењето на далечина,
- научете го концептот на видео повик/состанок и самостојно користете апликации за видео повик/состаноци (најмалку 3),
- развиваат способност и одговорност за учество во група и зајакнување на нивната позитивна слика за себе,
- се свесни за ограничувањата во компјутерската технологија,
- запознајте се со апстракцијата и поедноставувањето,
- развивање на креативност, прецизност и логично размислување,
- го развиваат и збогатуваат својот вокабулар и се грижат за правилно изразување и професионална терминологија,
- тие ги разбираат замките на Интернетот, безбедното користење на интернетот и ограничувањата што важат за децата.

3 СТРУКТУРА НА ПРЕДМЕТОТ

Курсот се состои од 5 модули:

1. Модул 1: Дигитални уреди.
2. Модул 2: Интернет и е-бонтон.
3. Модул 3: Електронска пошта.
4. Модул 4: Пишување и дизајнирање текстови.
5. Модул 5: Видео повици/состаноци.

Курсот е наменет за ученици од 4-то до 9-то одделение во основно училиште, имено, треба да се состои од 20 часа во секое одделение - во IV одделение учениците треба да ги научат основите на секој од модулите, особено модулите 1 и 2, во 5-то одделение би го учеле модулот 3, а во 6-то одделение модулите 4 и 5, во 7-мо, 8-мо и 9-то одделение би се надградувале основните знаења за поединечните модули.

Препорака за наставниците:

Во 4, 5 и 6 одделенија учениците треба да ги научат главно основните поими и фундаменталната употреба на дигиталните вештини, додека во 7, 8 и 9 одделенија поголем акцент би се ставил на развивање на дигитални вештини и дигитална писменост. Наставниците треба да го следат принципот од едноставно до сложено кога развиваат вештини.

Тие, исто така, треба да им овозможат на учениците сами да тестираат дигитални уреди и, се разбира, да комбинираат дигитални уреди - компјутер, таблет и мобилен телефон. Наставниците треба да стават силен акцент на разбирањето на безбедноста на интернет и пронаоѓањето и потврдувањето на веродостојноста на информациите што учениците ги наоѓаат на интернет. Тие треба да ги предупредат учениците и за замките од користењето на Интернет, комуникацијата со непознати луѓе, заштитата на личните податоци, а особено за замките од прекумерната употреба на дигиталните уреди и зависноста од нив. Учениците треба да се запознаат и со можностите за дополнително објаснување на содржината за учење на каналот YouTube и на тој начин да ги информираат кога да користат дигитални уреди и Интернет за учење.

Предметот е исто така погоден за меѓунаставна интеграција и со природните и општествените предмети.

4 ОПЕРАТИВНИ ЦЕЛИ И СОДРЖИНА

ВТОР И ТРЕТ ОБРАЗОВЕН ПЕРИОД

ПОДРАЧЈЕ/ТЕМА (ЗАДОЛЖИТЕЛНО И/ИЛИ ИЗБОРНО)

Модул 1: Дигитални уреди

4. одделени	5. одделение	6. одделение	7. одделение	8. одделение	9. одделение
--------------------	---------------------	---------------------	---------------------	---------------------	---------------------

Оперативна цел (дискутираните теми се различно обоени во зависност од класата во која ќе се предаваат)

Учениците:

- Тие прават разлика помеѓу дигиталните уреди и ја знаат нивната основна функција.
- Тие ги знаат деловите на десктоп компјутерот и нивната намена.
- Тие знаат да именуваат и да објаснат за кои поединечни делови од компјутерот се користат: монитор, звучник, централна единица, печатач, тастатура и глушец како основни делови на десктоп компјутерот.
- Тие ги користат тастатурата и глумчето независно.
- Тие користат индивидуални команди користејќи ја тастатурата.
- Тие знаат како да го исклучат и вклучат мобилниот телефон.
- Тие разбираат зошто прекумерната употреба на дигитални уреди може да има негативно влијание врз нивното здравје.
- Тие ги користат сите дигитални уреди самостојно, без да им треба помош од наставникот.
- Тие комбинираат употреба на различни дигитални уреди.
- Ги знаат замките на интернетот, комуникацијата со непознати на различни социјални мрежи, последиците од споделувањето лични податоци
- Тие разбираат што значи зависност од онлајн уреди и кои се последиците од споменатата зависност.
- Свесни се дека за активно учество во современиот свет потребно е да имаат развиени дигитални вештини и да се дигитално писмени, а во исто време знаат да ги дефинираат двата поима; ја знаат основната дефиниција за дигитална писменост.

Модул 2: Интернет и е-бонтон

4. одд	5. одд	6. одд	7. одд	8. одд	9. одд
---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------

Оперативна цел (дискутираните теми се различно обоени во зависност од класата во која ќе се предаваат)

Учениците:

- Тие знаат да објаснат што е интернет и за што го користиме.
- Тие учат за предностите што ги дава Интернетот.
- Ги знаат правилата за пристојно однесување на Интернет.
- Ја знаат улогата и важноста на социјалните мрежи.
- Ги знаат основите на комуникацијата на социјалните мрежи и значењето на пораките што ги разменуваат со другите.

- Тие разбираат зошто е неопходно да се биде јасен кога се комуницира на социјалните мрежи.
- Тие разбираат дека она што го објавуваат на World Wide Web е трајно.
- Тие учат како да ја заштитат својата приватност на интернет.
- Тие знаат како да се однесуваат учтиво, одговорно и да ги почитуваат другите на Интернет.
- Тие знаат најмалку 2 прелистувачи на Интернет.
- Тие знаат како самостојно да го користат прелистувачот.
- Тие самостојно ги бараат потребните информации на интернет.
- Тие учат да ги одвојуваат автентичните информации што ги наоѓаат на интернет од неавтентичните.
- Тие го разбираат концептот на клучни зборови.
- Тие користат клучни зборови независно и суверено кога бараат информации на интернет.
- Тие разбираат зошто треба да запомнат кориснички имиња и лозинки.
- Тие можат самостојно да пристапат до онлајн училищата.
- Во онлајн училищата, тие знаат како да се ориентираат и да го најдат предметот и материјалот за учење за кој се дискутира.
- Ги знаат своите лични податоци и опасностите (замките) од нивното објавување.
- Тие ги разбираат замките од прекумерната употреба на дигитални уреди и Интернет.
- Тие знаат важни апликации кои можат да ги користат и за учење.
- Тие го разбираат концептот на авторско право кога користат интернет ресурси.
- Тие течно користат е-пошта, прелистувачи, онлајн училища, бараат информации онлајн и комуницираат на социјалните мрежи.

Модул 3: Електронска пошта.

4. одд

5. одд

6. одд

7. одд

8. одд

9. одд

Оперативна цел (дискутираните теми се различно обоени во зависност од класата во која ќе се предаваат)

Учениците:

- Тие учат за функцијата за е-пошта.
- Тие разбираат што значи да се комуницира преку е-пошта и кои се предностите на второто.
- Тие отвораат сметка за е-пошта.
- Тие учат како да испраќаат и примаат е-пошта.
- Тие знаат како да додадат разни прилози на е-порака.
- Тие знаат кога да одговорат на е-пошта, а кога не.
- Сами праќаат мејлови.
- Тие прават разлика помеѓу формална и неформална е-пошта.
- Тие знаат како да напишат формална и неформална е-порака.

- Тие разбираат дека е-поштата може да се провери на речиси секој дигитален уред.
- Тие знаат како да се логираат на е-пошта на различни уреди.
- Тие разбираат дека ако проверат е-пошта на странски уред, мора да се одјават откако ќе го користат.
- Тие разбираат што е спам.
- Тие знаат како да бришат е-пошта.
- Тие знаат како да зачуваат е-пошта.
- Тие можат да сортираат е-пошта во поединечни папки.

Модул 4: Пишување и дизајнирање текстови, користејќи PowerPoint

4. одд

5. одд

6. одд

7. одд

8. одд

9. одд

Оперативна цел (дискутираните теми се различно обоени во зависност од класата во која ќе се предаваат)

Учениците:

- Тие се запознаваат со текстуалниот уредувач Word.
- Тие знаат како да напишат пократок текст во Word.
- Текстот во Word е именуван и зачуван на работната површина или во избраната папка.
- Тие знаат како да бришат текст.
- Тие знаат различни фонтови, фонтови и опции за пишување.
- Тие знаат како да форматираат текст.
- Тие знаат како да вметнат слика во текстот.
- Тие знаат како да вметнат табела и графикон во текстот.
- Тие знаат како да креираат табела и графикон.
- Тие знаат како да користат наслови и текст на телото.
- Тие знаат како да вметнат поле за текст.
- Тие знаат како да вметнат веб-клип.
- Знаат да вметнат равенка и симбол
- Тие знаат како да користат форми.
- Тие знаат да дефинираат маргини - лева и десна маргина.
- Тие разбираат што значи прекин на страницата.
- Тие знаат да вметнат белешки.
- Тие знаат да ги нумерираат страниците.
- Тие знаат како да вметнат табела со содржина и да ја ажурираат.
- Тие знаат како да го постават јазикот за верификација.
- Знаат да користат коментари.
- Тие знаат каде да бараат за да видат колку букви/зборови содржи текстот.
- Тие самостојно користат Word - врз основа на однапред подготвена задача, самостојно го пишуваат и уредуваат текстот.
- Тие знаат за што служи PowerPoint.
- Тие знаат што е слајд.
- Тие знаат како да постават слајд.
- Тие знаат како да го ресетираат слајдот.

- Тие знаат како да подготват презентација.
- Тие знаат што значи план во ППТ.
- Тие знаат како може да се користат различни анимации.
- Тие знаат како да вметнат слики, табели, видеа во PPT...
- Тие ги разбираат и користат транзициите во PPT.
- Тие користат PowerPoint самостојно - тие самостојно го пишуваат и уредуваат текстот врз основа на однапред подготвена задача.

Modul 5: Video klici/sestanki

4. одд

5. одд

6. одд

7. одд

8. одд

9. одд

Оперативна цел (дискутираните теми се различно обоени во зависност од класата во која ќе се предаваат)

Учениците:

- Тие знаат што е видео повик/состанок.
- Ја знаат апликацијата Зум.
- Ја знаат апликацијата Teams.
- Ја знаат апликацијата Skype.
- Ја знаат апликацијата WhatsApp.
- Тие ја разбираат важноста на групниот повик во Messenger, Viber...
- Тие користат апликации за видео повици/состаноци.
- Тие користат апликации за групно повикување.
- Тие учат да го објаснат концептот и целта на видеоповикот/состанокот.
- Тие можат да објаснат како функционира видеоповикот/состанокот и за што служи.
- Тие учат како да се придружат и да остават видео повик/состанок во Zoom и Teams и ги учат основните функции на двете апликации.
- Тие самостојно се придружуваат и оставаат видео повик/состанок во Zoom и Teams и ги знаат основните функции на двете апликации.
- Самостојно ги користат апликациите за видео повици/состаноци и групни повици.
- Тие знаат како да организираат видео повик/состанок во Teams или Zoom.
- Ја знаат улогата на модератор.

5 СТАНДАРДИ НА ЗНАЕЊЕ

Минималните стандарди на знаење се напишани со задебелени букви.

Стандарди на знаење и минимални стандарди за знаење

Стандарди на знаење на крајот од вториот образовен период.

- **Ученикот ги издвојува дигиталните уреди и ја знае нивната основна функција.**

- **Ученикот ги знае деловите на десктоп компјутерот и нивната намена.**
- Ученикот може да именува и објасни за што се користат поединечните делови на компјутерот: монитор, звучник, централна единица, печатач, тастатура и глушец како основни делови на десктоп компјутерот.
- **Ученикот самостојно ги користи тастатурата и глумчето.**
- Ученикот знае да ги исклучи и вклучи сите дигитални уреди што му се достапни.
- **Ученикот разбира и објаснува зошто прекумерната употреба на дигитални уреди може лошо да се одрази на неговото здравје.**
- Ученикот самостојно ги користи сите дигитални уреди, но не му треба помош од наставникот.
- **Ученикот може да објасни што е World Wide Web и за што ја користиме.**
- Ученикот ги презентира предностите што ги овозможува Интернетот.
- Ученикот ги објаснува правилата за пристојно однесување на Интернет.
- **Ученикот ја знае улогата и важноста на социјалните мрежи.**
- Ученикот знае како да ја заштити приватноста на интернет.
- Ученикот самостојно го користи интернет пребарувачот.
- **Ученикот самостојно пристапува до онлајн училиницата.**
- Ученикот се ориентира во онлајн училиницата и го бара предметот и материјалот за учење за кој се дискутира.
- Ученикот може да го објасни поимот клучен збор.
- **Ученикот објаснува зошто треба да запомнат кориснички имиња и лозинки.**
- Ученикот може да ги објасни замките од прекумерната употреба на дигитални уреди и Интернет.
- **Ученикот може да ја објасни функцијата на е-пошта.**
- Ученикот објаснува што значи да се комуницира преку е-пошта и кои се предностите на второто.
- **Ученикот отвора сметка за е-пошта.**
- **Ученикот испраќа и прима е-пошта.**
- Ученикот знае како да додаде разни прилози на е-пошта.
- **Ученикот објаснува кога треба и кога не треба да одговараме на е-пошта.**
- Ученикот знае што уредувач на текст Word.
- Ученикот може да напише краток текст во Word.
- **Ученикот може да го именува текстот во Word и да го зачува на работната површина или во избраната папка.**
- **Ученикот може да го избрише текстот.**
- Ученикот користи различни фонтови, фонтови и опции за пишување.
- Ученикот знае да форматира текст.
- **Ученикот вметнува слика во текстот.**
- Ученикот вметнува табела и график во текстот.
- Ученикот креира табела и график.
- Ученикот ја знае употребата на наслови и телото на текстот.

- Ученикот знае да вметне поле за текст.
- Ученикот може да вметне веб-клип.
- Ученикот може да вметне равенка и симбол.
- Ученикот знае да користи форми.
- **Ученикот знае PowerPoint.**
- Ученикот може да објасни што е слајд.
- **Ученикот знае како да постави слајд.**
- **Ученикот може да објасни што е видео повик/состанок.**
- **Ученикот ја знае апликацијата Zoom.**
- Студентот ја знае апликацијата Teams.
- Студентот ја знае апликацијата Skype.
- Студентот е запознаен со апликацијата WhatsApp

- **Ученикот може да објасни што е групен повик во Messenger, Viber...**

- **Ученикот го објаснува концептот и целта на видео повик/состанок.**

- Студентот се придружува и остава видео повик/состанок во Zoom и Teams и ги знае основните функции на двете апликации.

Стандарди на знаење и минимални стандарди за знаење

Стандарди на знаење на крајот од третиот образовен период.

- Ученикот користи индивидуални команди со помош на тастатурата.
- Ученикот комбинира употреба на различни дигитални уреди.
- **Ученикот ги знае замките на интернетот, комуникацијата со непознати на различни социјални мрежи, последиците од споделувањето лични податоци.**
- **Ученикот разбира и може да објасни што значи зависност од онлајн уреди и кои се последиците од споменатата зависност**
- Ученикот е свесен дека за активно учество во современиот свет потребно е да има развиени дигитални вештини и да биде дигитално писмен, а истовремено да може да ги дефинира и двата концепта; ја знаат основната дефиниција за дигитална писменост.
- **Ученикот ги знае и ги презентира основите на комуникацијата на социјалните мрежи и значењето на пораките што се разменуваат со другите.**
- Ученикот објаснува зошто е неопходно да се биде јасен кога се комуницира на социјалните мрежи.
- **Ученикот разбира дека она што е објавено на World Wide Web е трајно.**
- Ученикот знае да се однесува учтиво, одговорно и да ги почитува другите на Интернет.
- **Ученикот знае најмалку 2 прелистувачи на Интернет.**

- **Ученикот самостојно ги бара потребните информации онлајн.**
- Ученикот ги одделува автентичните информации пронајдени на интернет од неавтентичните информации.
- Ученикот самостојно и самостојно користи клучни зборови при пребарување на информации на Интернет.
- **Ученикот ги знае своите лични податоци и опасностите (замките) од нивното објавување.**
- **Ученикот знае важни апликации што може да ги користи и за учење.**
- Ученикот го разбира и може да го објасни концептот на авторско право при користење на интернет ресурси.
- Ученикот самостојно и суверено користи електронска пошта, прелистувачи, онлајн училица, бара информации на Интернет и комуницира на социјалните мрежи.
- **Ученикот самостојно испраќа е-пошта.**
- Ученикот прави разлика помеѓу формална и неформална е-пошта и ја објаснува разликата меѓу нив.
- Ученикот може да напише формална и неформална е-пошта.
- Ученикот разбира дека пораките на е-пошта може да се проверат на речиси секој дигитален уред.
- Ученикот знае како да се најави на е-пошта на различни уреди.
- Ученикот објаснува зошто на странски уред, ако ги проверува пораките на е-пошта, мора да се одјави откако ќе го искористи.
- Ученикот разбира што е спам.
- **Ученикот знае да брише е-пошта.**
- Ученикот знае како да зачувува е-mail пораки.
- Ученикот знае како да ги сортира е-поштата во поединечни папки.
- Ученикот знае да ги одреди маргините - лева и десна маргина.
- Ученикот објаснува што значи прекин на страницата и го користи.
- Ученикот знае да вметнува белешки.
- **Ученикот може да ги нумерира страниците.**
- **Ученикот може да вметне табела со содржина и да ја ажурира.**
- Ученикот може да го постави јазикот на тестот.
- Ученикот знае да користи коментари.
- Ученикот знае каде да погледне за да види колку букви/зборови содржи текстот.
- Ученикот самостојно користи Word - самостојно го пишува и уредува текстот врз основа на однапред подготвена задача.
- **Ученикот знае како да го ресетира слајдот.**
- **Ученикот може да подготви презентација.**
- Ученикот објаснува или покажува што значи планот во ППТ.
- Ученикот објаснува или покажува како може да се користат различни анимации.
- Ученикот покажува како се вметнуваат слики, табели, видеа... во PPT.
- Ученикот ги разбира и користи транзициите во ППТ.
- Ученикот самостојно користи PowerPoint - самостојно пишува и уредува презентација врз основа на однапред подготвена задача.

- **Ученикот самостојно користи апликации за видео повици/состаноци.**
- **Ученикот самостојно користи апликации за групни повици.**
- Ученикот може да објасни како функционира видеоповикот/состанокот и за што служи.
- **Ученикот самостојно се најавува и излегува од видео повик/состанок во апликацијата Zoom and Teams и ги знае основните функции на двете апликации.**
- Ученикот е умешен во апликации за видео повици/состаноци и групни повици.
- Ученикот знае како да организира видео повик/состанок во апликацијата Teams или Zoom.
- Ученикот ја знае улогата на модератор/свикувач на состанокот/видео повикот.

6 ДИДАКТИЧКИ ПРЕПОРАКИ

6. 1 РЕАЛИЗАЦИЈА НА ЦЕЛИТЕ НА ПРЕДМЕТОТ

Клучната улога на наставникот во наставата е да создаде стимулативна средина за учење и околности кои ќе им овозможат на учениците да откријат, градат и обликуваат (знаење) и да развијат критичност и одговорност.

Целите на наставната програма вклучуваат учење и развој на основна дигитална писменост и дигитални вештини и разбирање на основите на двата концепта. Истовремено, на студентите им се дава основен вовед во основните дигитални уреди, особено оние со кои ќе се сретнат во животот и нивната употреба. Во предметот Развивање на дигитална писменост и дигитални вештини кај учениците Роми, создаваме услови во кои учениците Роми (како и другите) ќе можат да ги стекнат основите на дигиталната писменост и дигиталните вештини, што ќе овозможи понатамошен развој на дигиталните компетенции, како и желбата да се продолжи со учењето на второто. Во исто време, сакаме да ги поттикнеме независното истражување на студентите со курсот.

Часовите треба да се засноваат на активно стекнување на знаења од страна на ученикот, па затоа се препорачува активностите на учениците кои го овозможуваат тоа да бидат во преден план. Притоа, се препорачува да се земе предвид претходното знаење на секој поединечен ученик, кое е клучно за стекнување на нови, поквалитетни знаења со конструктивистички наставен метод. Предлагаме поединечните единици за учење да бидат дизајнирани на таков начин што ќе можат да се завршат за 45 минути, притоа следејќи го

принципот од лесно до потешко. Препорачуваме поединечните единици да бидат ориентирани кон една активност.

Главен водич на наставата треба да биде размислувањето како да се прифатат различни дидактички пристапи како предизвик, во кои ќе има доволно простор за иновативни пристапи во наставата, како и за постигнување минимални стандарди на знаење. Преку обмислено планирање на часовите и избор на соодветни активности за учениците, обезбедете стекнување на знаење за содржината, на кое се надоврзувате преку обука за процедури и вештини. Во исто време, не заборавајте да развиете позитивен став кон дигиталната писменост и дигиталните вештини.

Улогата на наставникот треба да биде и да создава околности кои ќе ги мотивираат учениците да стекнуваат нови знаења и ќе ги поттикнат да имаат смисла за стекнатото знаење дури и надвор од училиштето, во секојдневниот живот. Кога работите, користете примери од секојдневниот живот за кои учениците можат да имаат смисла, така што најголемиот дел од часовите треба да бидат искуствени.

Часовите треба да комуницираат и да всадат позитивен став кон себе, кон другите луѓе и кон околината, а учениците треба да развијат љубопитност и да ја задржат љубопитноста, објективноста, критиката, прецизноста и систематичноста.

6. 2 ИНДИВИДУАЛИЗАЦИЈА И ДИФЕРЕНЦИЈАЦИЈА

Разликувајте ги часовите за учениците според нивните способности и други карактеристики во фазата на планирање, спроведување и тестирање. Обрнете особено внимание на одредени групи и поединци.

Размислете за следните концепти:

- Откривање и работа со надарени ученици.
- Концептот на работа за деца со пречки во учењето.
- Концептот на работа со ученици со дефицити во одделни области на учење.

6. 3 ИНТЕРНИ ВРСКИ

Наставната програма дава неколку можности за интердисциплинарно планирање и спроведување на часовите. Меѓунаставната интеграција не значи само суштинска интеграција (поврзани концепти), туку исто така им овозможува на учениците да развијат вештини кои се корисни во различни околности.

Предметот може да се поврзе со разни други предмети во вториот и третиот образовен период.